

**ACORD**

*GOV/99/2009, de 2 de juny, pel qual es declara bé cultural d'interès nacional, en la categoria de lloc històric, l'antic cementiri jueu de Montjuïc a Barcelona.*

Mitjançant la Resolució CMC/810/2007, de 15 de març (DOGC núm. 4849, de 26.3.2007), es va incoar expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de lloc històric, a favor de l'antic cementiri jueu de Montjuïc a Barcelona.

S'han complert tots els tràmits preceptius en la instrucció d'aquest expedient d'acord amb els articles 8 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

Vistos els informes favorables del Consell Assessor del Patrimoni Cultural Català i de l'Institut d'Estudis Catalans;

A proposta del conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, el Govern de la Generalitat de Catalunya

**ACORDA:**

—1 Declarar bé cultural d'interès nacional, en la categoria de lloc històric, l'antic cementiri jueu de Montjuïc a Barcelona (Barcelonès), segons la descripció i la ubicació que consten a l'annex 1 d'aquest Acord. La delimitació del lloc històric, la justificació del qual consta a l'annex 2, es detalla en el plànol que es publica en aquest Acord.

—2 Incloure com a objecte de protecció el subsòl i els béns mobles vinculats al lloc històric.

—3 Fixar com a criteris bàsics, que amb caràcter específic han de regir les intervencions en el lloc històric, els següents:

a) La conservació, la recuperació, la restauració, la millora i la utilització del bé han de respectar els valors que van motivar-ne la declaració, sens perjudici que pugui ser autoritzat l'ús d'elements, tècniques i materials contemporanis per a la millor adaptació del bé al seu ús i per valorar determinats elements o èpoques.

b) S'ha de permetre l'estudi científic de les característiques arquitectòniques, històriques i arqueològiques del bé.

c) S'han de conservar les característiques tipològiques d'ordenació espacial, volumètriques i morfològiques més remarcables del bé.

d) És prohibit de reconstruir totalment o parcialment el bé, excepte en els casos en què s'utilitzin parts originals, i de fer-hi addicions mimètiques que en falsegin l'autenticitat històrica.

e) És prohibit d'eliminar parts del bé, excepte en el cas que comportin la seva degradació o que l'eliminació en permeti una millor interpretació històrica. En aquests casos, cal documentar les parts que hagin de ser eliminades.

f) És prohibit de col·locar publicitat, cables, antenes i conduccions i de bastir instal·lacions de serveis públics o privats que n'alterin greument la contemplació.

—4 Publicar íntegrament al DOGC i al BOE aquest Acord, de conformitat amb el que preveu l'article 12 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, i notificar-lo als interessats i a l'Ajuntament del municipi on radica el bé.

—5 Contra aquest Acord, que exhaureix la via administrativa, es pot interposar recurs potestatiu de reposició davant el Govern de la Generalitat de Catalunya en el termini d'un mes, o bé recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en el termini de dos mesos, a comptar, en tots dos casos, des de la publicació al DOGC o des de la corresponent notificació.

Barcelona, 2 de juny de 2009

LAIA BONET RULL  
Secretària del Govern

#### ANNEX 1

##### *Descripció i ubicació*

El lloc històric de l'antic cementiri jueu de Montjuïc està situat en un petit camp al vessant nord-oriental del turó, a uns 100 msnm, i dóna nom a la muntanya de Montjuïc. La seva posició en el turó facilita el domini visual de la zona del barri antic de Barcelona, que segles enrere fou la ciutat medieval coetània al cementiri i al call jueu.

Tenint en compte les característiques d'aquesta necròpoli (extensió, estat de conservació, antiguitat, alt nombre de lloses amb inscripcions funeràries, etc.), podem afirmar que es tracta d'un dels conjunts més gran i significatius de la memòria i de la cultura de la comunitat jueva durant l'època medieval dins de l'àmbit territorial de Catalunya i, molt probablement, de la Mediterrània occidental.

En aquest conjunt s'han identificat, des del punt de vista morfològic, quatre tipus de sepultures, un més que els tipificats en els treballs realitzats per Duran i Sanpere l'any 1946 en el mateix Montjuïc i en el decurs de l'excavació de la necròpoli de Girona.

Duran i Sanpere va classificar les 171 tombes excavades a Barcelona en tres categories, totes elles ben diferenciades, la qual cosa podia respondre, segons aquest investigador, a una cronologia diferent o bé, en cas de ser coetànies, al fet de pertànyer a individus de procedències diferents. Aquests tres grups foren definits com de cavitat lateral o cova, antropomorfs, i en taüt.

Durant la darrera intervenció dirigida per l'arqueòleg X. Maese, seguint els mateixos criteris, se n'afegí un de nou, representat per les tombes amb retall a la roca en forma de banyera.

Així doncs, els grups identificats entre les sepultures excavades darrerament pertanyen als tipus següents: tombes de fossa simple amb cavitat lateral (segle IX-XIV), tombes de fossa amb retall antropomorf (segles IX-XIII), tombes de fossa amb retall ovalat o en forma de banyera (segles XII i XIV) i tombes de fossa trapezoïdal amb caixa de fusta o taüt (segles XIII i XIV).

La totalitat d'aquestes sepultures presenten una orientació d'oest a est, exceptuant lleugeres variacions, amb el difunt mirant cap a llevant, d'acord amb la tradició funerària hebrea.

D'aquesta necròpolis existeix un important conjunt epigràfic amb més de 74 unitats recopilades en la *Series Hebraica de la Monumenta Paleographica Medii Aevi fca*. A aquest conjunt hi hem d'afegir una nova làpida epigràfica de grans dimensions que fou localitzada *in situ* durant la intervenció arqueològica del 2001. Es tracta d'un bloc calcari de forma quadrangular (0,47 x 1,43 x 0,37 m), amb una inscripció funerària associada a la tomba UF 423. El text presenta una estructura formada per la capçalera, el nom precedit per dos epítets i el nom de l'espòs, el verb que indica el traspàs i la data (1229). La importància de la descoberta d'aquesta tomba, amb la corresponent làpida, està en el fet que és un exemple molt poc freqüent a causa de la dispersió dels materials epigràfics de les necròpolis jueves. Fins ara, a Catalunya aquest és un cas excepcional.

## ANNEX 2

*Justificació de la delimitació*

La delimitació del lloc històric està totalment justificada per raons d'interès científic, patrimonial i social de preservar aquest importantíssim conjunt per a les generacions futures.

La línia que defineix l'àrea protegida s'ha traçat tenint en compte criteris científics, visuals, ambientals i de paisatge amb la finalitat de controlar les relacions entre jaciment i espai natural inherent, així com les intervencions que s'hi realitzin.

Així doncs, la superfície que ara es declara i que correspon a la necròpoli s'estén des del Mirador de l'Alcalde cap al nord-oest i inclou part de l'antic parc d'atraccions de Montjuïc. Continua al nord resseguint l'antiga carretera de Montjuïc fins a arribar pel costat nord-oest als límits entre els jardins de Miramar i la zona dels pavellons del Tir olímpic, des d'on enllaça amb el barranc del Morrot.

